

ROLANDS LEBUSS
EKSPERTS
Eksperta sertifikāts Nr. 005
Sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2018

Baraviku iela 9, Garkalne

RL/225/03.12.2018.

Eksperta Rolanda Lebusa (eksperta sertifikāts Nr. 005; sertifikāts izsniegts 08.04.2013, derīgs līdz 13.05.2018) papildināts atzinums par plānotās apbūves īpašumā ar kadastra Nr.80600040747 (Garkalnes novads, Baraviku iela 6) ietekmi uz dabas lieguma "Garkalnes meži" ornitofaunu.

Atzinums sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.925 (Rīgā 2010.gada 30.septembrī, prot. Nr.50 7.§ "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības". Atzinums sagatavots atbilstoši eksperta kompetencei, kas ļauj izvērtēt putnus.

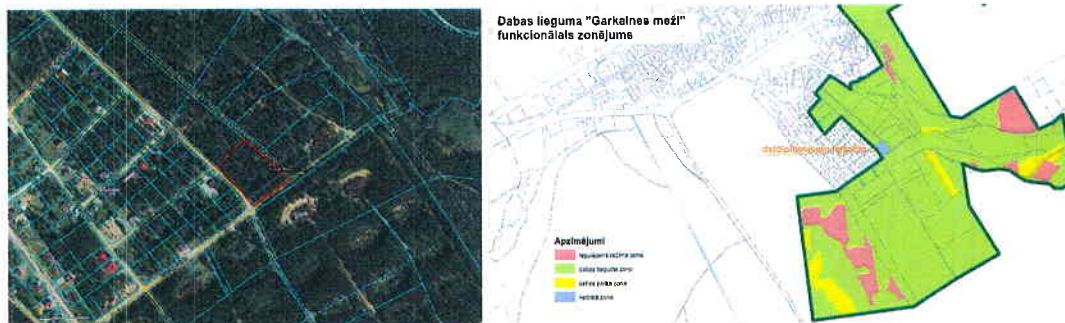
Šis eksperta atzinums ir manis agrāk sagatavota eksperta atzinuma (RL/122/10.07.2017) papildināta versija, atbilstoši atzinuma pasūtītāja izteiktam lūgumam, pēdējam atsaucoties uz Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) lēmumu Nr. 4-02/26 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu" (VPVB, Rīgā, 22.05.2018).

2.1. biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu;

Putni un to dzīvotnes (atbilstoši kompetencei).

2.2. pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu);

Izvērtējamā teritorija (īpašums ar kadastra Nr.80600040747) un tās tuvākā perifērija (skatīt 1.attēlu) apsekota š.g. 29.jūnijā laika posmā no plkst.9:45–10:45. Š.g. 4.jūlijā laika posmā no plkst.9:30–10:00 ornitologs E.Dzenis atkārtoti apsekojis dobumaino koku ar deviņiem dobumiem (skatīt šī atzinuma 2.7.punktu). Š.g. 6.jūlijā laika posmā plkst.8:50–12:40 atkārtoti apsekota izvērtējamā teritorija un tās tuvākā apkaime, t.sk., no plkst.9:00–9:40 novērots dobumainais koks ar deviņiem dobumiem (R.Lebuss) un minētais koks arī apsekots (ornitologi R.Lebuss, E.Dzenis, R.Rekmanis), pie tā piekāpjot (ornitologs R.Rekmanis) un apskatot dobumu saturu.

1.–2.attēls. Izvērtējamā teritorija (attēls pa kreisi; teritorija iezīmēta ar sarkanu līniju; kartes avots www.kadastrs.lv) un dabas lieguma "Garkalnes meži" zonējums (attēlā pa labi; izvērtējamā teritorija iezīmēta pelēkā krāsā kā neitrālā zona; izmantoti pasūtītāja iesniegtie materiāli).

 1

Izvērtējamo teritorijas tuvāko perifēriju (garāmbraucot, caur automašīnas logu, arī izvērtējamo teritoriju) esmu apsekojis arī agrāk *Natura 2000* teritoriju putnu monitoringa veikto putnu uzskaišu ietvaros, proti, 29.02.2016. laikā no plkst. 8:00 līdz plkst. 8:20, 12.03.2016. laikā no plkst. 9:00 līdz plkst. 11:00, 09.04.2016. laikā no plkst. 6:00 līdz plkst. 8:00 un 09.06.2016. laikā no plkst. 5:05 līdz plkst. 7:00. Nakts putnu (pūču) uzskaitēs *Natura 2000* teritoriju putnu monitoringa ietvaros izvērtējamās teritorijas apkaime apsekota 28.–29.03.2016. (E.Račinskis). Visās minētajās uzskaitēs īpaši aizsargājamās putnu sugas izvērtējamā teritorijā un tās tuvākajā apkaimē (tādā attālumā, kādā šajā vietā plānotā darbība tās varētu nelabvēlīgi ietekmēt) nav konstatētas.

29.06.2017. un 06.07.2017. veiktajā apsekojumā laika apstākļi putnu augstai aktivitātei labvēlīgi. 29.06.2017. vējš 3–4 m/s, brāznās 5–6 m/s, mākoņi 80–90 %, brīžiem caur mākoņiem izspīd saule, gaisa temperatūra +15°C. 06.07.2017. vējš 0–1 m/s, mākoņi 30–40 %, saulains, gaisa temperatūra +15 – +18°C.

Izvērtējamā teritorijā veikta rekognoscējoša izpēte. Tā apsekota, pārvietojoties kājām. Apsekošanā izmantots binoklis, fotoaparāts un GPS ierīce. 06.07.2017. apsekots koks ar deviņiem dobumiem, pie tiem ar kāpju palīdzību piekāpjot un pārbaudot katra dobuma saturu (septiņus dobumus pārbaudot vizuāli, vienu – ievācot dobumu saturu un vienu – neveiksmīgi mēģinot ievākt tā saturu).

Atzinuma sagatavošanā izmantota arī cita pieejamā ornitoloģiskā informācija (*Natura 2000* teritoriju putnu monitoringa un interneta dabas datu bāzes Dabasdati.lv un Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS dati, kā arī dažādu novērotāju personīgi sniegtā informācija) un dabas lieguma “Garkalnes meži” dabas aizsardzības plāns¹, kā arī veikta kartogrāfiska analīze, izmantojot dažādu karšu, *Natura 2000* teritoriju, putniem nozīmīgo vietu un ornitoloģisko datu digitālos slāņus.

2.3. teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā;

Izvērtējamā teritorija atrodas *Natura 2000* teritorijā dabas lieguma un putniem nozīmīgās vietas “Garkalnes meži” neitrālajā zonā, to no trim pusēm ieskauj dabas lieguma zona. Tuvākajā apkaimē mikroliegumu nav. Tuvākās dabas lieguma regulējamā režīma zonas, kas ir ļoti svarīgās īpaši aizsargājamo putnu populācijām, atrodas 480 m uz ZA, 660 m uz A un 505 m uz DR.

2.4. atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums);

Plānotās apbūves īpašumā ar kadastra Nr.80600040747 (Garkalnes novads, Baraviku iela 6) ietekmes izvērtējums uz *Natura 2000* teritorijas dabas lieguma un putniem nozīmīgās vietas “Garkalnes meži” ornitofaunu.

2.5. vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvāru;

Izvērtējamā teritorija un tās apkaime atrodas kādreizējās padomju armijas noliktavās, par ko šodien liecina saglabājušās pussabrukusu būvju paliekas un izmainīts reljefs dažādu vaļņu un

¹ 2005, SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”.

bedru veidā. Izvērtējamā teritorijā un piegulošajā dabas lieguma mežā dominē skrajš, cilvēku izkopts priežu sils ar zemu zemsedzi, bez pameža un vietām ar jaunu priedīšu paaugu; viršu segums 30–50%. Reljefs līdzens, dažviet cilvēku raktas bedres un vaļņi no padomju armijas laikiem. Priedes mēreni lielu līdz lielu dimensiju, tāpat to vecums. Dabisko meža struktūru nav, izvēktas visas, pat lielākie zari.

Apsekošanas laikā šosejas troksni dzird mazāk nekā pavasarī un vasaras sākumā, iespējams, skaņas slāpē biezāka veģetācija. Tomēr trokšņu piesārņojums ir vērā ņemams. Apsekošanas laikā mēreni trokšņaina arī blakus apbūve.

Dabā plānojumos un kartēs gar izvērtējamās teritorijas austrumu robežu iezīmētās Vaivaru ielas nav.

3.–5.attēls. Izvērtējamā teritorija no tās ZA malas (panorāma).

6.attēls. Izvērtējamās teritorijas DA mala.

7.–8.attēls. Izvērtējamai teritorijai piegulošā esošā apbūve.

9.–11.attēls. Izvērtējamās teritorijas tuvākā perifērija.

Handwritten signature in blue ink.

2.6. ģiss piegulošās teritorijas raksturojums;

Izvērtējamās teritorijas plašāka apkaime mežaina, liela daļa piegulošo mežu ārpus dabas lieguma ievērojami cietusi no mežizstrādes. Uz ZA intensīva Vidzemes šoseja un apdzīvota vieta Garkalne. Gar izvērtējamās teritorijas R malu, kas ir dabas lieguma robeža, lokālas nozīmes asfaltēta ieliņa, aiz tās R virzienā nesenā pagātnē attīstīts privātmāju ciemats, kurā turpinās jaunu ēku būvniecība. 200 m uz A maza upe – Krievupe.

2.7. konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums;

29.06.2017. veiktās izvērtējamās teritorijas apsekojuma laikā izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatēta neviena īpaši aizsargājamā putnu suga². Nav konstatētas arī putnu sugas, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi³ un Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautās putnu sugas. Tādas izvērtējamā teritorijā un tuvākajā apkaimē nav konstatētas arī 2015.–2016.gadā *Natura 2000* teritoriju putnu monitoringa ietvaros veiktajās uzskaitēs un tādu novērojumi nav atzīmēti arī interneta dabas datu bāzē Dabasdati.lv, kā arī Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS.

Izņēmums ir netālu no izvērtējamās teritorijas regulāri novērojama zaļā vārna *Coracias garrulus*, kurai nav zināma ligzdošanas vieta, bet viens pāris netālu no izvērtējamās teritorijas vēl nesen ligzdojis dabas liegumam piegulošajā ciematā (E.Račinska pers.ziņ.).

Š.g. 29. jūnijā veiktās apsekošanas laikā novērotas parastas, bieži izplatītas un šādām dzīvotnēm vairāk vai mazāk tipiskas sugas: svīre *Apus apus*, vālodze *Oriolus oriolus*, koku čipste *Anthus trivialis*, svīrlītis *Phylloscopus sibilatrix*, cekulzīte *Parus cistatus*, pelēkais strazds *Turdus pilaris*, žubīte *Fringilla coelebs*.

Tāpat, izvērtējamā teritorijā, tās ziemeļu malā atrastas arī divas priedes ar dobumiem (skatīt 12.–14. attēlu):

- o viens melnās dzilnas dobums resnā priedē aptuveni 6 m augstumā – caurums neliels, dobums aizaug (koka koordinātes X 527007, Y 6321603; precizitāte 3 m);
- o deviņi melnās dzilnas *Dryocopus martius* kalti dobumi un pusdobumi priedē ar mērenām (vidējām) dimensijām 20 m no asfaltētās ieliņas un 5 m no īpašuma robežas (skatīt 12.–14. attēlu); dobumi 2,5–5 m augstumā; divos dobumos pīkst / čiepst putnu mazuļi, iespējams, svīrēm (koka koordinātes X 526971, Y 6321571; precizitāte 3 m).

Š.g. 4. jūlijā laika posmā no plkst. 9:30 līdz plkst. 10:00 ornitologs E. Dzenis atkārtoti apsekojis koku ar deviņiem dobumiem un minēto laiku uzturējies tā tuvumā, bet mazuļu balsis nav dzirdējis un nekādu sugu pieaugušos pūtnus dobuma tuvumā nav manījis.

Š.g. 6.jūlijā laika posmā no plkst. 8:50 līdz plkst. 12:40 ornitologi R. Lebus, E. Dzenis, R. Rekmanis atkārtoti apsekojuši izvērtējamo teritoriju un tās tuvāko apkaimi, t.sk., apsekojuši koku ar deviņiem dobumiem. Konstatēts, ka divi mazākie dobumi ir apdzīvoti un tajos ir svīru mazuļi (novērotas svīres, kas ielido dobumos un izlido no tiem, silda mazuļus, kā arī dzirdētas mazuļu balsis). Vienā no mazajiem dobumiem ir ligzdas materiāls, kas varētu

² Ministru kabineta noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"(2000.gada 14.novembrī).

³ Ministru kabineta noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" (2012.gada 18.decembrī)

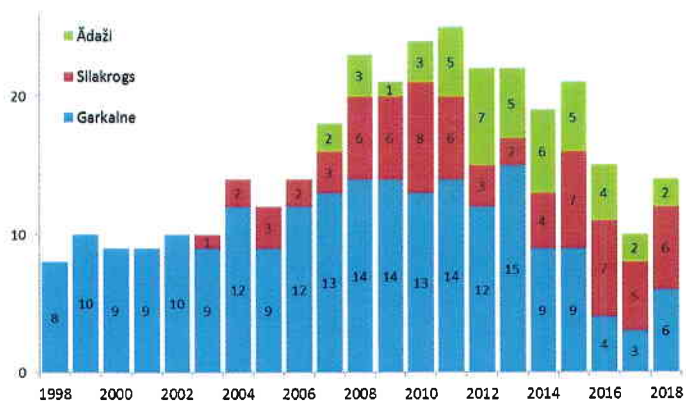
piederēt erickiņam *Phoenicurus phoenicurus*. Divi lielākie dobumi vismaz šogad nav apdzīvoti – vienā no tiem ligzdas materiāla nav, otram ligzdas materiālu pārbaudīt neizdodas, jo dobums ir pārāk dziļš, bet nekādas sekundāras pazīmes (ekskrementi un spalvas uz dobuma malām, stumbra, uz zemes ap dobumaino koku, smaka no dobuma) neliecina, kas tas būtu bijis šogad apdzīvots. Pārējie dobumi (pusdobumi) ir nepabeigti, kas dobumperētāju putnu ligzdošanai nav īsti piemēroti.

12.–14.attēls. Koks ar deviņiem dobumiem un daļa no dobumiem tuvplānā.

Saskaņā ar aktuālajiem datiem (Račinskis E., nepublicēti dati), *Natura 2000* teritorijā dabas liegumā “Garkalnes meži” un tam piegulošajās neaizsargātajās platībās 2018. gadā ir reģistrētas 6 zaļo vārnu ligzdas. Tikpat daudz ligzdu ir bijis netālā Silakroga apkaimē un 2 ligzdas konstatētas *Natura 2000* teritorijā aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži” (skatīt 15. attēlu).

Zināmo zaļo vārnu ligzdu skaits Pierīgā (1998-2018)

15. attēls. Zināmais zaļo vārnu ligzdu skaits Pierīgā 1998.–2018. gadā (Račinskis E., nepublicēti dati).

2.8. konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājамie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums;

Nav manā kompetencē.

2.9. citas apsektās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes;

Nav manā kompetencē.

2.10. pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa;

Atbilstoši secinājumiem šī atzinuma 2.11.punktā.

2.11. secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai.

Lai arī īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošana izvērtējamā (detālpilnojuma teritorijā) teritorijā un tās tuvākajā apkaimē nav reģistrēta līdzšinējās dabas lieguma izpētes laikā un nav konstatēta arī izvērtējamās teritorijas apsekošanas laikā, kas veikta šī eksperta atzinuma sagatavošanas nolūkos, pilnīgi izslēgt šādu iespēju pagātnes vai nākotnes griezumā nevar, par ko liecina arī zaļo vārnu novērojumi tuvākajā apkaimē, kas aprakstīti šī eksperta atzinuma 2.7. punktā. Izvērtējamās teritorijas ziemeļu malā atrastie dobumi un pašreizējie šīm sugām piemērotās dzīvotnes parametri ir piemēroti zaļās vārns un citu dobumperētāju putnu, t.sk., īpaši aizsargājamo sugu ligzdošanai, līdz ar to šo sugu ligzdošanas iespējamība tajos ir visumā augsta.

Saskaņā ar Garkalnes mežu dabas lieguma izveides pamatojumu, kas pievienots dabas aizsardzības plānam un izstrādāts šai *Natura 2000* teritorijai⁴, Garkalnes mežu teritorija atbilst *Natura 2000* vietu kritērijiem tādēļ, ka tā ir lielākā zināmā zaļās vārns regulāras ligzdošanas vieta Latvijā un, iespējams, visā Baltijā. Tas ir šīs teritorijas izveides galvenais kritērijs. Pavisam teritorijā regulāri sastopamas 16 Latvijā īpaši aizsargājamās un 11 ES Putnu direktīvas 1.pielikuma putnu sugas, t.sk., dabas lieguma teritorija ir nozīmīga tajā ligzdojošam meža balodim *Columba oenas*, kas ir dobumperētājs putns un, tāpat kā zaļā vārns, ir atkarīgs no melnās dzilnas dobumiem, kādi ir atrodami arī izvērtējamā teritorijā. Sekojoši, šo sugu aizsardzībai Garkalnes dabas liegumā būtu pievēršama īpaša uzmanība.

Tajā pašā laikā, novērtējot detālpilnojuma teritorijas nozīmi augstāk minētajām sugām to lokālo, kā arī Latvijas populāciju mērogā, uzskatu, ka apbūve izvērtējamā teritorijā, plānotajos apjomos (divi apbūves gabali) nav uzskatāma par būtisku, ņemot vērā tās atrašanos tieši blakus esošai ciemata apbūvei, kā arī detālpilnojuma teritorijā pārstāvēto putnu dzīvotņu aktuālo kvalitāti (tajā dominē jauns mežs (izņemot nelielu izvērtējamās teritorijas meža joslu tās ZR malā), kurā ligzdošanas un barošanās apstākļi ir dominējoši suboptimāli iepriekš minētajām putnu sugām) un nelielo teritorijas platību.

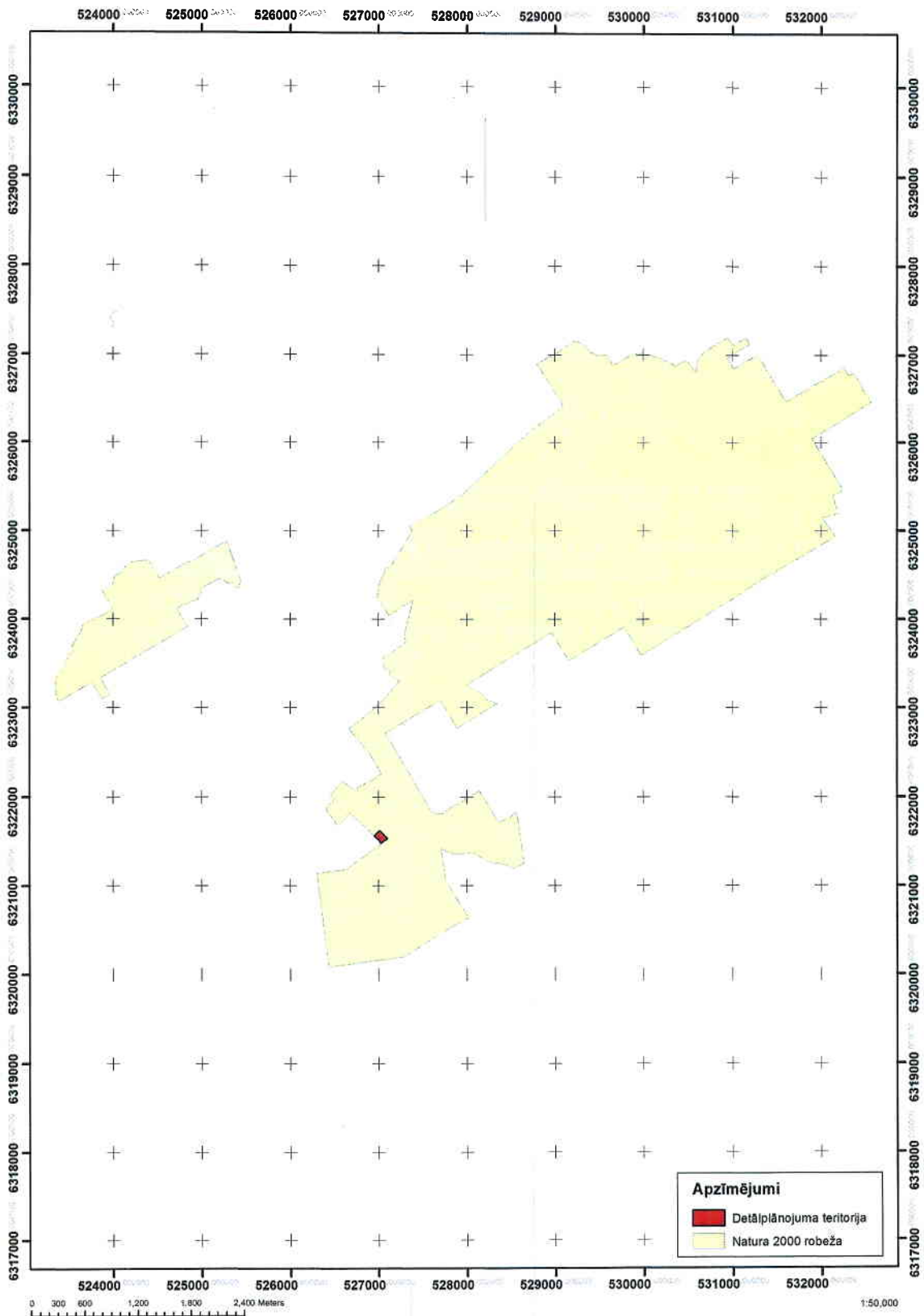
Izvērtējamās teritorijas platība (0,95 ha⁵) ir ļoti niecīga attiecībā pret Garkalnes mežu dabas lieguma platību (1785 ha⁶) jeb izvērtējamās teritorijas platība ir tikai 0,05 % no Garkalnes mežu dabas lieguma platības (skatīt 16. attēlu). Sekojoši, šādā aspektā, ņemot vērā arī iepriekš teikto, ietekmes būtiskums ir vērtējams kā nebūtisks kā uz Garkalnes mežu dabas lieguma un Latvijas zaļo vārns populāciju, tā uz citu putnu sugu populācijām.

⁴ 2005, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment".

⁵ Saskaņā ar pasūtītāja iesniegtajiem vektordatiem.

⁶ Ministru kabineta noteikumi Nr.930 "Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (Rīgā 2011.gada 6.decembrī (prot. Nr.72 21.š)).

16.attēls. Detālpilānojumā teritorija attiecībā pret Garkalnes mežu dabas lieguma teritoriju.

Bez tam, izvērtējamā teritorija, saskaņā ar dabas lieguma zonējumu⁷ ir pilnībā iekļauta neitrālajā zonā, kurā saskaņā ar 33. punktu ir noteikts sekojošais: “Zemesgabalu sadalīšana un jauna būvniecība neitrālajā zonā pieļaujama atbilstoši detālplānojumam un stratēģiskajam ietekmes uz vidi novērtējumam, ja saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*).”.

Apkopojot augstāk sacīto, uzskatu, ka **izņēmuma kārtā** apbūve daļā no izvērtējamās teritorijas (skatīt 15.attēlu) ir pieļaujama, ņemot vērā tās neitrālās zonas statusu un salīdzinoši nelielo antropogēno ietekmju apjomu uz dabas liegumu un tā putnu populācijām, pamatā īpaši aizsargājamām dobumperētāju putnu sugām. Tajā pašā laikā šis gadījuma nevar kalpot par precedentu līdzīgām darbībām nākotnē un jebkāda cita turpmākā apbūve Garkalnes mežu dabas lieguma teritorijā nav pieļaujama.

Detālplānojuma teritorijā, veicot tās apbūvi ir jā saglabā abi manis atrastie dobumainie koki, kas aprakstīti šī eksperta atzinuma 2.7. punktā un grupa koku ap tiem. Atstājamā koku grupa rekomendējama joslas formā gar izvērtējamās teritorijas ziemeļrietumu malu 15–20 m platumā no tās (skatīt 15. attēlu), atstājot to nenožogotu ārpus apbūves teritorijas.

16.attēls. Ar violetām līnijām iezīmētā josla, kurā apbūve nebūtu vēlama (kartes avots www.kadastrs.lv).

3. Ja atzinumu sniedz par vairākām biotopu grupām, sugām vai sugu grupām, to aprakstu un izvērtējumu atbilstoši šo noteikumu 2.7., 2.8., 2.10. un 2.11.apakšpunktam sniedz atsevišķi par katru biotopu grupu, sugu vai sugu grupu.

Atzinumā tiek izvērtēta plānotās apbūves īpašumā ar kadastra Nr.80600040747 (Garkalnes novads, Baraviku iela 6) ietekme uz *Natura 2000* teritorijas dabas lieguma un putniem nozīmīgās vietas “Garkalnes meži” ornitofaunu.

⁷ Dabas lieguma "Garkalnes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Ministru kabineta noteikumi Nr.930, Rīgā 2011.gada 6.decembrī (prot. Nr.72 21.§).

4. Atzinumam pievieno kartoshēmu ar norādītām koordinātām, ja iespējams, – arī kartes un fotogrāfijas.

Kartogrāfiskais materiāls un fotogrāfijas ir iekļautas atzinuma saturā.

5. Atzinumā var ietvert papildu informāciju, ko eksperts atbilstoši savai izglītībai un profesionālajai pieredzei, kā arī iegūtajam sertifikātam sugu un biotopu aizsardzības jomā uzskata par nepieciešamu.

Visa informācija un tās analīze, kā arī secinājumi ietverti šajā atzinumā.

03.12.2018.

Rolands Lebus